

UZASADNIENIE

Decyzją z 16.08.2018 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego dla M. K. na dzień 1.01.1999 r. Zakład podał, że do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy, przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1.01.1976 r. do 31.12.1985 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 105,91%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1293,04 zł ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 105,91% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w ustawie z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.). Zakład ustalił okresy składkowe w ilości 23 lat, 21 dni, tj. 276 miesięcy, okresy nieskładkowe w ilości 1 miesiąca, 20 dni, tj. 1 miesiąc. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1985 r. wieku oraz okresów składkowych i nieskładkowych dla wnioskodawcy wyniósł 74,35%. Współczynnik ten posłużył do obliczenia części 24% kwoty bazowej, która wyniosła 293,01 zł. Do obliczenia współczynnika przyjęto okresy składkowe i nieskładkowe w łącznej ilości 23 lat, 2 miesięcy i 11 dni. Zakład podał, że średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy zgodnie z komunikatem Prezesa GUS z 25.03.1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn – M.P. Nr 12 poz. 173. Zakład wyjaśnił, że obliczenia wartości kapitału początkowego dokonał w następujący sposób: $293,01 \text{ zł} \times 74,35\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 217,85 zł, $(276 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 1293,04 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru) = 386,62 zł, $(1 \text{ miesiąc nieskładkowy} \times 0,7\%) : 12 \times 1293,04 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru) = 0,78 zł, co razem dało 605,25 zł, która to kwota pomnożona przez 209 miesięcy średniego dalszego trwania życia dała kwotę 126497,25 zł kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r. Ponadto ZUS wyjaśnił, że od ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresów: 28.08.1980 r. – 30.08.1980 r., 1.11.1985 r. – 5.11.1985 r., 4.12.1986 r. – 7.12.1986 r., 10.12.1987 r. – 11.12.1987 r., 12.07.1988 r. – 13.07.1988 r., 9.08.1988 r. – 12.08.1988 r., 20.07.1990 r. – 21.07.1990 r., 23.07.1990 r. – 27.07.1990 r., 30.03.1994 r. – 30.03.1994 r., gdyż w tych okresach wnioskodawca przebywał na urloпах bezpłatnych, a okresu 6.11.1986 r. – 3.12.1986 r., ponieważ wnioskodawca przebywał wtedy na urlopie dewizowym.

/decyzja k. 44-45 akt kapitałowych ZUS/.

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą, wnioskodawca złożył od niej odwołanie, wnosząc o jej zmianę i ustalenie dla niego prawidłowej kwoty kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r., argumentując, że ZUS w sposób niesprawiedliwy dla niego naliczył jego zarobki w 1976 r. i dodając, że mimo, iż wystąpił do ówczesnego pracodawcy (...) 2 w likwidacji, nie otrzymał. Zarzucił, że ZUS, wyliczając wysokość tych zarobków w 1976 r. na kwotę 14400 zł., działał na jego niekorzyść, podczas, gdy powinien zastosować zasadę zastępczych, czy też zarobków analogicznych w 1977 r. Podniósł, że gdyby jego dochód z 9 miesięcy 1977 r. z ww. zakładu pracy w wysokości 27353 zł i policzyć go proporcjonalnie do 1976 r., to dałoby to wielkość ponad 70% przeciętnego wynagrodzenia, nie zaś jedynie 28,03%. Zaakcentował, że podstawa i wysokość jego miesięcznego wynagrodzenia w latach 1976 – 1977 była taka sama. Po drugie, zakwestionował naliczenie okresów składkowych, których jego zdaniem powinno być zgodnie ze złożonymi dokumentami lat 25 od 1974 r. do 1998 r., co nawet po odjęciu okresów nieskładkowych powinno dać liczbę dni przekraczającą 9000.

/odwołanie k. 3 załączonych akt VIII U 1967/18/.

Decyzją z 17.08.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpoznaniu wniosku M. K. z 27.07.2018 r., przyznał wnioskodawcy emeryturę od 1.07.2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Zakład wyjaśnił, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kora zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Zakład wskazał, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi

przejścia na emeryturę. Organ rentowy podał, że kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 349569,16 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 502807,61 zł, kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi 168449,77 zł, średnie dalsze trwanie życia wynosi 216,30 miesięcy, wyliczona kwota emerytury wynosi 4719,49 zł, która została obliczona na zasadach art. 26 ustawy emerytalnej w następujący sposób: $((...),16 + 50807,61 \text{ zł} + 168449,77 \text{ zł}) / 216,30 \text{ miesięcy} = 4719,49 \text{ zł}$.

/decyzja w aktach emerytalnych ZUS/.

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą, wnioskodawca złożył od niej odwołanie, wnosząc o jej zmianę i ustalenie prawidłowej najkorzystniejszej dla niego wysokości emerytury, argumentując, że ZUS w sposób krzywdzący dla niego naliczył proporcje dochodów do średniej odchodów w 1976 r., a ponadto zakwestionował pomniejszenie o 2 lata ilości okresów składkowych, których jego zdaniem powinno być zgodnie ze złożonymi dokumentami lat 25 od 1974 r. do 1998 r.

/odwołanie k. 3/.

W odpowiedziach na odwołania od ww. decyzji, organ rentowy wniósł o ich odrzucenie oraz o łączne rozpoznanie.

/odpowiedzi na odwołania k. 4-5 załączonych akt VIII U 1967/18/.

Zarządzeniem z 5.10.2018 r. Sąd połączył sprawę VIII U 1967/18 z odwołania wnioskodawcy od decyzji z 16.08.2018 r. ze sprawą VIII U 1966/18 z odwołania od decyzji z 17.08.2018 r., celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia /k. 7 załączonych akt VIII U 1967/18/.

Wnioskodawca, w dniu 5.11.2018 r., złożył pismo procesowe, załączając kserokopię angażu z 20.10.1976 r. o jego przeseregowaniu i podwyższeniu jego miesięcznego wynagrodzenia do kwoty 2200 zł., z dniem 1.10.1976 r., dodając, że nie posiada wcześniejszych angażu potwierdzających, że, do tego czasu, jego wynagrodzenie miesięczne wynosiło 2000 zł, ani dokumentów poświadczających wysokość jego premii, które były naliczane, dochodząc do 160% na kwartał. Argumentował, że o takim sposobie naliczania jego zarobków, świadczą dokumenty, dotyczące wyliczenia jego zarobków w 1977 r. za 9 miesięcy, albowiem wynika z nich, że pensja podstawowa wynosiła 2200 zł miesięcznie a dodatkowo otrzymał premię w wysokości 38%. Zarzucił, że ZUS zastosował, natomiast, do wyliczenia jego zarobków w 1976 r. płacę minimalną w wysokości 1200 zł miesięcznie. Negując prawidłowość wyliczenia okresów składkowych w ilości 23 lat argumentował, że swoją pierwszą pracę rozpoczął w lipcu 1974 r. co do grudnia 1998 r. daje 24 lata i pół roku /pismo procesowe wnioskodawcy k. 10/.

W piśmie procesowym, ZUS wskazał, że po złożeniu przez wnioskodawcę oryginału angażu z 20.10.1976 r. organ emerytalny przeliczył wnioskodawcy kapitał początkowy z uwzględnieniem wynagrodzenia określonego stawką miesięczną od 1.10.1976 r. do 30.09.1977 r. w miejsce przyjętego minimalnego wynagrodzenia w j.g.u. /pismo procesowe ZUS k. 19/.

Na rozprawie w dniu 9.01.2019 r. – bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku w niniejszej sprawie - wnioskodawca poparł odwołanie, dodając, że nie ma regulaminu wynagradzania i premiowania. Odwołujący podał też, że pracował od 1974 r. do 1998r., dodając, że przez rok pracował na kontrakcie za granicą w latach 1985-1986. Oświadczył, że innych dokumentów nie posiada. Podniósł, że w 1996 roku otrzymał premię kwartalną w wysokości 160 % wynagrodzenia zasadniczego, dodając, że premia mogła ulec obniżeniu w przypadku popełnienia przez pracownika wykroczenia pracowniczego, a także, że zależała od wyniku finalnego całego zespołu, a efekty pracy oceniała dyrekcja.

Natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołań.

/e-protokół z dnia 9.01.2019 r. : 00:01:36, 00:02:06, 00:05:49, 00:19:42/.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Wnioskodawca - M. K. urodził się (...)

/niesporne/.

Odwołujący legitymuje się okresami składkowymi i nieskładkowymi w łącznej ilości 23 lat, 2 miesiące i 11 dni , na które złożyły się następujące okresy zatrudnienia:

1/ 16.07.1974 r. – 30.09.1977 r. w Biurze (...) – 2” w Ł.

/ świadectwo pracy k. 29/,

2/ 1.10.1977 r. – 31.10.1977 r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w Ł. / świadectwo pracy k. 10 akt ZUS/,

3/ 8.11.1978 r. – 30.09.1979 r. w Zakładach Budowlano (...) w Ł.

/ świadectwo pracy k. 8 akt ZUS/,

4/ 1.10.1979r. – 27.08.1980 r., 31.08.1980 r. – 31.10.1985 r., 6.11.1985 r. – 4.11.1986 r., 6.11.1986 r. – 3.12.1986 r., 8.12.1986 r. – 31.01.1987 r. w Zakładzie Budowlano (...) w B.

/ świadectwo pracy k. 6 akt ZUS/,

5/ 26.02.1987 r. – 16.05.1987 r., 21.09.1987 r. – 9.12.1987 r., 12.12.1987 r. – 11.07.1988 r., 14.07.1988 r. – 8.08.1988 r., 13.08.1988 r. – 31.08.1989 r., 12.03.1990 r. – 19.07.1990 r., 22.07.1990r. – 22.07.1990r., 28.07.1990r. – 31.10.1990r. w (...) Ł.

/ świadectwo pracy k. 13, 15, 17 akt ZUS/,

6/ 1.01.1991 r. – 15.10.1993 r. w Sklepie (...)

/ świadectwo pracy k. 19 akt ZUS/,

7/ 18.10.1993 r. – 31.12.1998 r. w Administracji (...) Ł., w tym wystąpiły następujące okresy niezdolności do pracy: 29.11.1993 r. – 3.12.1993 r., 27.01.1995 r. – 31.01.1995 r., 1.02.1996 r. – 6.02.1996 r., 11.06.1997 r. – 17.06.1997 r., 23.07.1997 r. – 8.08.1997 r., 10.02.1997 r. – 19.02.1997 r.

/ świadectwo pracy k. 20 akt ZUS, załącznik Rp-7 k. 22 akt ZUS/.

/wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczeniowych karty nienumerowane między kartą 43 a 44 akt ZUS/,

Wnioskodawca przebywał na urloпах bezpłatnych w okresach: 28.08.1980 r. – 30.08.1980 r., 1.11.1985 r. – 5.11.1985 r., 4.12.1986 r. – 7.12.1986 r., 10.12.1987 r. – 11.12.1987 r., 12.07.1988 r. – 13.07.1988 r., 9.08.1988 r. – 12.08.1988 r., 20.07.1990 r. – 21.07.1990 r., 23.07.1990 r. – 27.07.1990 r., 30.03.1994 r. – 30.03.1994 r., a w okresie 6.11.1986r. – 3.12.1986 r. przebywał na urlopie dewizowym.

/niesporne, zaświadczenie k. 11 akt ZUS, karta urlopowa k. 11 verte akt ZUS, zaświadczenie k. 12 akt ZUS, świadectwo pracy k. 17 akt ZUS, świadectwo pracy k. 20 akt ZUS/.

Wnioskodawca był zatrudniony w Biurze (...) – 2” w Ł. od 16.07.1974 r. do 30.09.1977 r. w pełnym wymiarze czasu pracy początkowo na stanowisku stażysty, a później pomocy technicznej. /świadectwo pracy k. 29, kwestionariusz osobowy k. 30, podanie o zatrudnienie k. 31, karty obiegowe k. 34/.

Zarobki odwołującego w ww. zakładzie pracy kształtowały się następująco:

- zgodnie z umową o pracę z 16.07.1974 r. i kartą obiegową przyjęcia do pracy z 16.07.1974r. otrzymywał wynagrodzenie miesięczne w wysokości 1500zł,

- zgodnie z angażem z 23.01.1975 r. od 1.01.1975 r. wynagrodzenie zasadnicze wynosiło 1700 zł miesięcznie,

- zgodnie z angażem z 26.07.1976 r. od 1.07.1976 r. wynagrodzenie miesięczne wnioskodawcy wynosiło 2000 zł,

- zgodnie z angażem z 20.10.1976 r. od 1.10.1976 r. wynagrodzenie miesięczne wnioskodawcy wynosiło 2200 zł,

- zgodnie z kartą wynagrodzeń w 1977 r. od lutego do września wnioskodawca każdego miesiąca otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 2200 zł, a w październiku w wysokości 1833 zł, zasiłek chorobowy 293 zł

- zgodnie ze świadectwem pracy z 30.09.1977 r. ostatnie miesięczne wynagrodzenie wnioskodawcy wynosiło 2200 zł, według VI kategorii zaszerogowania uchwała nr 123 RM z 30.06.1976 r.

/karta wynagrodzeń w 1977 r. k. 27, zaświadczenie Rp- 7 k. 28, świadectwo pracy k. 29, umowa o pracę k. 32, angaż z 26.07.1976 r. k. 32 verte, angaż z 23.01.1975r. k. 33, angaż z 20.10.1976 r. k. 33 verte, karta obiegowa przyjęcia do pracy z 16.07.1974 r. k. 34/.

Oprócz wynagrodzenia zasadniczego w ww. okresie zatrudnienia, w tym w 1976 r., wnioskodawca otrzymywał również premie uznaniowe zgodnie z zakładowym regulaminem wynagradzania i premiowania. Wysokość premii zależała od wyniku finalnego całego zespołu, a którego efekty pracy oceniała dyrekcja. Przyznana premia mogła ulec obniżeniu w przypadku popełnienia przez pracownika wykroczenia pracowniczego.

/okoliczności przyznana przez wnioskodawcę e-protokół rozprawy z dnia 9.01.2019 r.: 00:05:49, świadectwo pracy k. 29, umowa o pracę k. 32, karta obiegowa przyjęcia do pracy z 16.07.1974 r. k. 34, angaż z 26.07.1976 r. k. 32 verte, angaż z 23.01.1975r. k. 33, angaż z 20.10.1976 r. k. 33 verte, zaświadczenie Rp- 7 k. 28 /.

Zgodnie z zaświadczeniem Rp-7 o zatrudnieniu i zarobkach wystawionym przez ww. pracodawcę w 1977 r. wnioskodawca uzyskał łączne dochody w wysokości 27353 zł, w tym składniki stałe w wysokości 19726 zł, a także tytułem premii 7627 zł.

/zaświadczenie Rp – 7 k. 35/.

Zgodnie z ww. dokumentacją osobową i płacową z okresu zatrudnienia w Biurze (...) – 2” w Ł. wnioskodawca uzyskał:

- w 1974 r. - przy przyjęciu zasadniczego wynagrodzenia 1500 zł miesięcznie - roczne wynagrodzenie w wysokości 8274,19 zł tj.:

- za okres od 16.07.1974 r. do 31.07.1974 r. 774,19 zł ($1500 \text{ zł} / 31 \text{ dni} = 48,38 \text{ zł} \times 16 \text{ dni} = 774,19 \text{ zł}$),
- za okres od sierpnia do grudnia 1974 r. $1500 \text{ zł} \times 5 \text{ miesięcy} = 7500 \text{ zł}$,

- w 1975 r. – przy przyjęciu zasadniczego wynagrodzenia 1700 zł miesięcznie – roczne wynagrodzenie wyniosło 20400 zł ($1700 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy} = 20400 \text{ zł}$),

- w 1976 r. roczne wynagrodzenie wyniosło 22800 zł, a w tym

- przy przyjęciu zasadniczego wynagrodzenia od 1.01.1976 r. do 30.06.1976 r. w wysokości 1700 zł dało to 10200 zł ($6 \text{ miesięcy} \times 1700 \text{ zł} = 10200 \text{ zł}$),
- przy przyjęciu zasadniczego wynagrodzenia od 1.07.1976 r. do 30.09.1976 r. w wysokości 2000 zł dało to 6000 zł ($3 \text{ miesięcy} \times 2000 \text{ zł} = 6000 \text{ zł}$),

- przy przyjęciu zasadniczego wynagrodzenia od 1.10.1976 r. do 31.12.1976 r. w wysokości 2200 zł dało to 6600 zł (3 miesiące x 2200 zł = 6600 zł),

- w 1977 r. uzyskał łączne dochody w wysokości 27353 zł, w tym składniki stałe w wysokości 19726 zł, a także tytułem premii 7627 zł

/karta wynagrodzeń w 1977 r. k. 27, zaświadczenie Rp- 7 k. 28, świadectwo pracy k. 29, umowa o pracę k. 32, angaż z 26.07.1976 r. k. 32 verte, angaż z 23.01.1975 r. k. 33, angaż z 20.10.1976 r. k. 33 verte, karta obiegowa przyjęcia do pracy z 16.07.1974 r. k. 34, zaświadczenie Rp – 7 k. 35, wykaz wprowadzonych dochodów ubezpieczonego do hipotetycznego ponownego wyliczenia kapitału początkowego decyzją z 16.08.2018 r. nienumerowane karty za kartą 46 akt ZUS/.

Zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem kapitału początkowego dla wnioskodawcy na dzień 1.01.1999 r., przy uwzględnieniu ww. angaży ze spornego okresu zatrudnienia w Biurze (...) – 2” w Ł., roczne zarobki wnioskodawcy w spornym 1976 roku wyniosły 22800 zł. Przyjmując, do hipotetycznego wyliczenia wartości kapitału początkowego wynagrodzenia wnioskodawcy z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 1.01.1976 r. do 31.12.1985 r. wskaźnik wysokości wyniósł 107,54%, a wartość kapitału 127742,89 zł, natomiast wysokość emerytury wnioskodawcy z uwzględnieniem zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 4742,38 zł

/hipotetyczne wyliczenie ZUS k. 38, decyzja z 10.12.2018 r. dotycząca hipotetycznego ponownego ustalenia kapitału początkowego k. 39 – 40, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego k. 41, stanowisko pełnomocnika ZUS e-prot. z 9.01.2019r.: 00:02:06/.

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów, których nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł żadnych powodów, aby czynić to z urzędu.

Ponadto Sąd oparł swoje ustalenia na hipotetycznym wyliczeniu wartości kapitału początkowego dla wnioskodawcy przez ZUS, co do którego skarżący nie zgłosił żadnych zarzutów.

Odwołujący, jedynie na ostatnim terminie rozprawy, wyjaśnił, że oprócz zasadniczego wynagrodzenia w spornym 1976 r. otrzymywał też premie, których wysokości jednak nie wykazał żadnym środkiem dowodowym. Sąd zważył, że sam wnioskodawca przyznał, że wysokość tych premii była uzależniona od oceny pracy całego zespołu, dokonywanej przez dyrekcję, a także, że przyznana premia mogła być obniżona w przypadku popełnienia przez pracownika wykroczenia pracowniczego. Jednocześnie wnioskodawca oświadczył, że nie dysponuje dokumentem zakładowego regulaminu wynagradzania i premiowania z okresu zatrudnienia w Biurze (...) – 2” w Ł.. Wobec tego, Sąd uznał, że wnioskodawca nie udowodnił - faktycznie otrzymanych premii o charakterze uznaniowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania okazały się częściowo zasadne.

W myśl art. 26 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz.1383 ze zm.) emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

Zgodnie art. 173 ust. 1 ww. ustawy, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek,

ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy). Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Jeżeli okres, wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ogłoszonego za ten rok kalendarzowy, odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (ust. 3b).

Natomiast, zgodnie z treścią art. 15 ust. 2a, cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek, w okresie pozostawania w stosunku pracy, wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek, przyjmuje się kwotę, obowiązującego, w tym okresie, minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. (por. też uchwałę SN z 7.05.2003 r., III UZP 2/03, OSNAPiUS z 2003 r./ 14/338).

Zgodnie z treścią §21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11.10.2011 r. sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja § 21 ust.1 ww. rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia

4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

D o ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru.

Należy przypomnieć, że w postępowaniach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, sąd nie jest obowiązany do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo - płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia ubezpieczeniowego. W związku z tym, to na ubezpieczonym spoczywał ciężar dowodzenia i udokumentowania podnoszonych twierdzeń. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki, wnioskodawca powinien udowodnić, że w spornym okresie uzyskiwał wynagrodzenie, w konkretnie określonej wysokości, oraz to, że od wynagrodzenia tego była odprowadzana składka.

/por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.08.2016 r. III AUa 1723/15 LEX nr 2149641 /

Należy też podkreślić, że Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi, określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornym okresem zatrudnienia wnioskodawcy w Biurze (...) – 2” w Ł., mając na uwadze, że wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (ostatecznie w oparciu o wiarygodne i precyzyjne zeznania świadków). W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 18.01.2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Trzeba, bowiem, podkreślić, że obowiązkiem sądu jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia, otrzymywanego, przez ubezpieczonego, w danym okresie. Zarobki, za poszczególne miesiące, i wybrane lata kalendarzowe, wykazane muszą być, w sposób nie budzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości i co do odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenie społeczne. Nie można, natomiast, przyjmować wysokości wynagrodzenia, opartego wyłącznie na przypuszczeniach, czy też twierdzeniach ubezpieczonego, jak też dowodach niejasnych. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. / tak wyrok SA w Łodzi z 19.10.2016, III AUa 2185/15, LEX nr 2152862/.

Dodać należy, że stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, a określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem /tak wyrok SA w Gdańsku z 6.10.2015 r. ,III AUa 712/15, LEX nr 1820442/

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy a następnie kwoty świadczenia emerytalnego.

Odwołujący skutecznie wykazał, że w czasie zatrudnienia w Biurze (...) – 2” w Ł. osiągał w 1976 r. wyższe wynagrodzenie niż przyjęte przez ZUS na podstawie z angaży z 26.07.1976 r. /k. 32 verte/, z 23.01.1975r. /k. 33/, z 20.10.1976 r. /k. 33 verte/, z których wynikają kwoty jego zasadniczego, a więc stałego, wynagrodzenia za pracę, przy założeniu, że był w tym czasie zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy. Dodać należy, że dokumentacja płacowa z tego okresu nie istnieje.

Zgodnie z ustaloną linią orzecniczą Sądów Okręgowych, Apelacyjnych i Sądu Najwyższego, w przypadku braku dokumentacji płacowej, istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację z akt osobowych, taką jak min.: umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia uwzględniając tylko „pewne” składnik wynagrodzenia, wypłacane w danym okresie, stale i w określonej wysokości, przy przyjęciu wymiaru czasu pracy udowodnionego przez ubezpieczonego co też Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie uczynił za okres od 19.04.1975 r. do 30.09.1977 r. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 11.12.2017 r. III AUa 1071/16, LEX nr 2423321, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.08.2016 r. III AUa 1723/15, L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 24.05.2016 r. III AUa 119/16, L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 29.10.2015 r. III AUa 822/15, L., wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu z 18.09.2013 r. V U 466/13, L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 12.02.2013 r. III AUa 1024/12, L.).

W ocenie Sądu, w podstawie wyliczenia kapitału początkowego, w miejsce przyjętego przez ZUS, na podstawie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, minimalnego wynagrodzenia za pracę w j.g.u., obowiązującego w tym czasie, należało, zatem, uwzględnić, jako należycie udowodnione, na podstawie ww. angaży, wynagrodzenia zasadnicze skarżącego w 1976 r., albowiem z rzeczonych angaży wynika stały, niezmienny i pewny składnik wynagrodzenia wnioskodawcy. Przyjęto normatywny czas pracy, z uwagi na brak dostatecznych dowodów, że wnioskodawca wykonywał pracę ponad przewidziane normy i w jakim zakresie.

Z zachowanej dokumentacji osobowej wynika, że z okresu zatrudnienia w Biurze (...) – 2” w Ł. wnioskodawca uzyskał w 1976 r. jego roczne wynagrodzenie wyniosło 22800 zł, albowiem od 1.01.1976 r. do 30.06.1976 r. jego zasadnicze wynagrodzenie wynosiło 1700 zł co dało to 10200 zł (6 miesięcy x 1700 zł = 10200 zł), od 1.07.1976 r. do 30.09.1976 r. wynosiło ono 2000 zł co dało to 6000 zł (3 miesiące x 2000 zł = 6000 zł), a od 1.10.1976 r. do 31.12.1976 r. wynosiło 2200 zł co dało to 6600 zł (3 miesiące x 2200 zł = 6200 zł).

Tym samym, roszczenie odwołującego, ażeby przyjąć jego zarobki w 1976 r. od 1.10.1976 r. w wysokości 2200 zł, a w wcześniejszym okresie 2000 zł okazało się jedynie częściowo zasadne, a mianowicie w zakresie okresów od 1.07.1976 r. do 30.09.1976 r. gdyż wykazał, że jego zasadnicze wynagrodzenie wynosiło 2000 zł miesięcznie i od 1.10.1976 r. do 31.12.1976 r., gdyż wykazał, że w tym czasie wynosiło ono 2200 zł, a w pozostałym zakresie, w świetle dostępnej dokumentacji, podlegało oddaleniu, jako nieudowodnione.

Nie można było, przy tym, uwzględnić, przy ustalaniu wynagrodzenia odwołującego premii, która jak wynika z dokumentacji osobowej z okresu zatrudnienia w Biurze (...) – 2” w Ł., była premią uznaniową, której wysokość - zgodnie z twierdzeniami samego wnioskodawcy - była uzależniona od wyników pracy całego zespołu i oceny dyrekcji, która podejmowała decyzję o jej przyznaniu, a nadto kwota, z tego tytułu, faktycznie ostatecznie wypłacona mogła być obniżana, z uwagi na pracownicze przewinienia danego pracownika /okoliczności przyznane przez wnioskodawcę - e-protokół rozprawy z dnia 9.01.2019 r.: 00:05:49/.

Z tych względów, nie zasługiwało na aprobatę stanowisko odwołującego, ażeby jego premię ustalać jako uśrednioną na podstawie Rp-7, dokumentującego jego zarobki w 1977 r., w tym, wypłaconą, na jego rzecz, premię. Wnioskodawca nie złożył też zakładowego regulaminu wynagradzania i premiowania, który regulował zasady przyznawania tejże premii. Nie mając, zatem, jakichkolwiek dowodów, czy, a jeśli tak, to w jakiej konkretnie wysokości, była skarżącemu przyznana premia, w spornym okresie, ani też nie dysponując dokumentem ww. Regulaminu, nie było możliwym odtworzenie, w sposób pewny, wysokości faktycznie, otrzymanej przez skarżącego premii w 1976 r., co czyniło jego roszczenie, w tej części, nieudowodnionym.

Przy takich założeniach, Sąd uznał, że organ rentowy, uwzględniając wysokość wynagrodzenia zasadniczego, wnioskodawcy, na podstawie zachowanych angaży, poczynił niewadliwe wyliczenia hipotetyczne kapitału początkowego, skarżącego, ustalając jego wysokość na kwotę 127742,89 zł, która okazała się korzystniejsza od kwoty tego kapitału w skarżonej decyzji i hipotetycznego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na 107,54%, który również okazał się korzystniejszy od podanego w zakwestionowanej decyzji.

Zarzuty skarżącego, odnośnie do ustalonego przez ZUS, stażu pracy, były w całości chybione, ponieważ, z zalegających w aktach rentowych dokumentów, w postaci świadectw pracy wynika, że organ emerytalny nie popełnił żadnego błędu, w tym zakresie, ustalając łącznie okresy składkowe i nieskładkowe w ilości 23 lat, 2 miesięcy i 11 dni.

Wskazać należy, że przy ustalaniu kapitału początkowego, przyjmuje się, przebyte, przed dniem wejścia w życie ustawy emerytalnej: okresy składkowe określone w art. 6 tej ustawy i okresy nieskładkowe wymienione w jej art. 7. Przy ustalaniu stażu ubezpieczeniowego na dzień 31.12.1998r., do wyliczenia przyjmuje się udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe obliczone analogicznie jak okresy składkowe i nieskładkowe wymagane do przyznania emerytury.

Sąd miał na uwadze, że wnioskodawca nie sformułował konkretnych zarzutów w tym zakresie, w szczególności nie wskazał, którego konkretnie okresu zatrudnienia ZUS nie zaliczył mu jego zdaniem wadliwie do okresów składkowych i nieskładkowych, a poprzestał na ogólnym stwierdzeniu, że pozostawał w zatrudnieniu od 1974 r. do 1998 r.

Tym niemniej Sąd zważył, że ZUS prawidłowo ustalił wszystkie okresy zatrudnienia wnioskodawcy, a następnie poprawnie nie zaliczył do stażu pracy wnioskodawcy okresów urlopu bezpłatnego, gdyż w myśl zasady ogólnej, wyrażonej w art.174§2 k.p., urlopu bezpłatnego nie wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze; nie wlicza się go także do okresu pracy, od którego zależą prawa do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego pracowników (wyrok SA w Warszawie z 27 listopada 1996 r. (III AUa 888/96).

W ocenie Sądu, także okres tzw. urlopu dewizowego, z tytułu udzielonych w czasie zatrudnienia za granicą, dni wolnych od pracy, nie jest okresem ubezpieczenia ani też okresem zatrudnienia za granicą lecz jest objęty okresem urlopu bezpłatnego, co oznacza, że również w tym zakresie ZUS nie popełnił żadnego błędu nie zaliczając wnioskodawcy tego okresu stażu pracy. W ten sam sposób wypowiedział się, także SN w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013r., III UZP 1/13 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 255). Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy, na podstawie § 9 w zw. z § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz.U. z 1990 r. Nr 7, poz. 41), mającego zastosowanie do składek z okresu od dnia 1 stycznia 1990 r., ekwiwalent wypłacony przez pracodawcę "zagranicznego" za niewykorzystane dni wolne od pracy został zapewne uwzględniony w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w ramach ryczałtowej podstawy stanowiącej przeciętne wynagrodzenie. Stwierdzenie opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne od wypłaconego przez pracodawcę "eksportowego" ekwiwalentu za dni wolne dotyczyło wyłącznie zatrudnienia za granicą, a nie zatrudnienia u macierzystego polskiego pracodawcy. U polskiego pracodawcy ekwiwalenty za niewykorzystane dni wolne od pracy nie były uwzględniane w podstawie wymiaru składek, zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości podstawy wymiaru składek. Konstruując w taki sposób, zarówno uprawnienia pracownicze, jak i uprawnienia w zakresie ubezpieczenia społecznego przysługujące po zakończeniu pracy za granicą, w czasie dalszego zawieszania wykonywania obowiązków pracowniczych, pracodawca odniósł się do szczególnego charakteru urlopu bezpłatnego, mającego na celu oddanie, w kraju, dni wolnych za przepracowane za granicą dni wolne, nie przewidział potrzeby i uzasadnienia objęcia, tego okresu, składką na ubezpieczenie społeczne. Sąd Okręgowy przyjmuje ten pogląd jako własny, uznając, że organ rentowy prawidłowo przyjął, że także urlop dewizowy, nie stanowi okresu składkowego.

Kierując się powyższymi okolicznościami, Sąd uznał, iż roszczenie odwołującego, w zakresie, w jakim kwestionował, wysokość kapitału początkowego i, co za tym idzie, wysokość jego emerytury jest uzasadnione w części, w której wykazał swoje roczne dochody w 1976 r., udowadniając, w jakiej wysokości, uzyskiwał stałe comiesięczne zasadnicze wynagrodzenie, w tym czasie. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy, orzekł jak w punktach 1 i 2 w wyroku zgodnie z treścią art. 477¹⁴§2 k.p.c.

W pozostałym zakresie, z przyczyn szczegółowo omówionych wyżej, Sąd oddalił odwołania jako niezasadne, o czym orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jak w punkcie 3 wyroku.

A.P.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, wyrażając zgodę na wypożyczenie akt ZUS